

กองทัพกับเป้าหมายสูงสุดของประเทศ

กองทัพกับระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

ที่คุ้มครองความปลอดภัยให้คนไทยทั้งแผ่นดิน

จากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

โดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี

มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ

เสนอ

ประธานคณะกรรมการธิการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา

และ

เสนาธิการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

หน้า

ภาค ๑ เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

๑. กองทัพอากาศยุทธศาสตร์อันมหาศาลเพื่อการพัฒนาประเทศ	๑
๒. เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทยความปลอดภัยและสุขภาวะ
ที่สมบูรณ์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน	๒

ภาค ๒ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

๔

ภาค ๓ กองทัพกับบทบาทเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

๖

๑. กองทัพเป็นฟันเฟืองกลางในระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ	๖
๒. ภัยอันตรายของประเทศไทย	๘
๓. บทบาทและหน้าที่ของกองทัพ	๙
๔. การปรับสถานะของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นมหาวิทยาลัย	๑๕
๕. คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา	๑๖
๖. กระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม	๑๗

ภาค ๑

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

๑.

กองทัพคือทรัพยากรอันมหาศาลเพื่อการพัฒนาประเทศ

กองทัพมีกำลังพลที่มีวินัยสูง มีระบบและการจัดองค์กรที่ดีกว่าระบบราชการพลเรือน เพราะกองทัพต้องทำสงครามถ้าจัดองค์กรไม่ดีก็จะแพ้ แม้มีกำลังมากแต่การจัดองค์กรไม่ดีก็จะแพ้ต่อกองทัพข้าศึกที่จัดองค์กรดีกว่า และเนื่องจากการสงครามมีเดิมพันสูง ถึงการสูญเสียชีวิตและประเทศชาติ กองทัพจึงต้องมีนายทหารเสนาธิการที่มีความสามารถสูงในการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ในขณะที่ภาคอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกือบไม่มีแนวคิดทางยุทธศาสตร์เลย

ประเทศติดอยู่ในสภาวะวิกฤตเรื้อรัง ไม่สามารถก้าวไปสู่ความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองอย่างแท้จริงได้ เพราะขาดสมรรถนะในการพัฒนานโยบาย

ถึงเวลาที่คนไทยทุกคน ทุกองค์กร และทุกสถาบัน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจสภาวะของประเทศปัญหาและอุปสรรค เป้าหมายการพัฒนา ออกแบบระบบและโครงสร้างของประเทศ แล้วช่วยกันประกอบขึ้นส่วนตามโครงสร้างจนครบเป็น**องค์รวมประเทศไทย** ประเทศไทยจะมีคุณสมบัติใหม่อันมหัศจรรย์แฉกเช่นเดียวกับเครื่องบิน เมื่อประกอบขึ้นส่วนครบเป็นองค์รวมคือเครื่องบินทั้งลำก็เกิดคุณสมบัติใหม่กันมหัศจรรย์คือบินได้ ในขณะที่ชิ้นส่วนหลายหมื่นชิ้นไม่มีชิ้นใดบินได้เลย ต้องเป็นองค์รวมจึงจะบินได้ เราไม่เคยพัฒนาประเทศไทยเป็นองค์รวมเพราะทำแต่ชิ้นส่วนเป็นส่วน ๆ จึงไม่เคยมีประเทศไทยที่บินดินได้ บินออกจากสภาวะวิกฤตไปสู่การเป็นประเทศไทยที่ดีที่สุดที่คนไทยทุกคนมีความปลอดภัยและมีสุขภาวะที่สมบูรณ์

การพัฒนาแบบแยกส่วนทำให้เสียสมดุล แฉกเช่นเซลล์มะเร็งที่มันทำตัวเป็นเอกเทศแยกส่วนจากองค์รวมของร่างกาย ทำให้ระบบชีวิตเสียสมดุลป่วยและตาย

ประเทศไทยก็เหมือนเป็นมะเร็ง ป่วย และไม่ยั่งยืน

ฉะนั้น กุญแจ คือ **องค์รวมประเทศไทย** ที่ทุกคน ทุกองค์กร ทุกสถาบัน ต้องมุ่งไปที่จุดเดียวกัน

๒.

เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนไทยทั้งแผ่นดิน

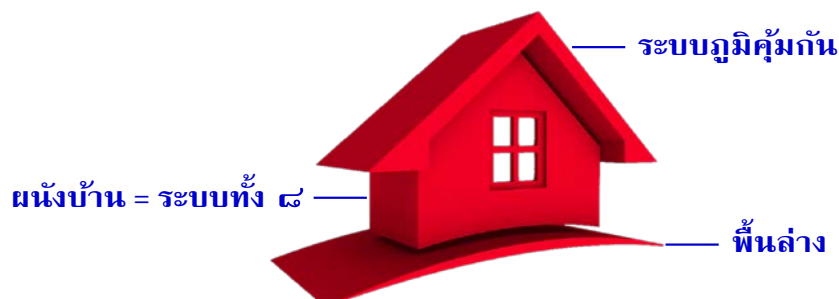
นี่คือสิ่งสูงสุดไม่มีอะไรจะสูงไปกว่านี้อีกแล้ว ฉะนั้น คนไทยทุกคน ทุกองค์กร ทุกสถาบัน จึงควรมีเป้าหมายสูงสุดเดียวกัน

เรื่องนี้ได้เขียนการออกแบบระบบโครงสร้างและการจัดการไว้แล้ว* โปรดศึกษารายละเอียด

โดยสรุป ระบบและโครงสร้างจะเหมือน**บ้านประเทศไทย** ที่คนไทยทุกคนเข้าอยู่อาศัยอย่างปลอดภัยและมีความสุข

บ้านแสนสุขประเทศไทย ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก คือ

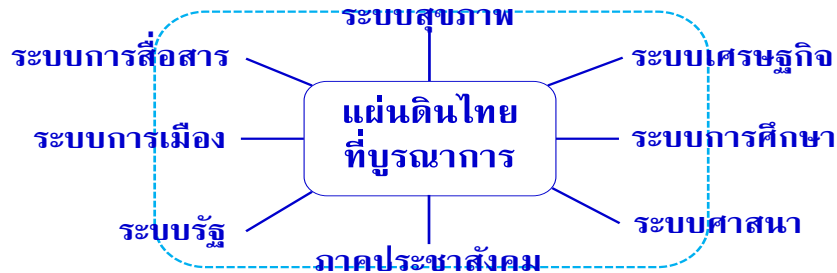
๑. **พื้นที่ที่แข็งแรง** ได้แก่ พื้นที่ประเทศไทยที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการ ๘ มิติ คือ เศรษฐกิจ - จิตใจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - วัฒนธรรม - สุขภาพ - การศึกษา - ประชาธิปไตย
๒. **ผนังบ้านมี ๘ ด้าน** ที่มาประกอบกันเป็นตัวบ้าน ที่ทุกด้านเชื่อมอยู่กับพื้นที่ที่แข็งแรงมั่นคง
๓. **หลังคาบ้าน** เชื่อมโยงกับผนังทั้ง ๘ เชื่อมกับพื้น หลังคาคือระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ จากโครงสร้างที่เชื่อมโยงกันทั้งหมด

* เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน การออกแบบระบบและโครงสร้างประเทศ

รูปที่ ๑ บ้านประเทศไทย

ผนังหรือระบบทั้ง ๘ ที่เชื่อมโยงกับพื้นล่างและหลังคาประกอบด้วยอะไรบ้าง แสดงไว้ในรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ ผนัง ๘ ด้าน ของบ้านประเทศไทยที่เชื่อมกับพื้นล่าง หรือแผ่นดินไทยที่บูรณาการและเชื่อมโยงกันเอง

ลองพิจารณาระบบทั้ง ๘ แต่ละระบบและรวมกันเป็นทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอันมหาศาล แต่ที่ผ่านมาระบบเหล่านี้ล้วนทำแบบแยกส่วน ไม่มาบูรณาการกับฐานและระหว่างกัน

เมื่อทั้งหมดบูรณาการกันอย่างสมบูรณ์ เราจะมีบ้านประเทศไทยให้คนไทยทุกคนอยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุข และเมื่อมีระบบและโครงสร้างของบ้านที่เข้าอยู่อาศัยได้แล้ว หลังจากนั้นใครมีอะไรดีก็มาต่อเติมทำให้สวยงามและน่าอยู่เพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ

เมื่อมีการออกแบบระบบและโครงสร้างเช่นนี้แล้ว คนไทยทุกคนก็สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างบ้านจากประเทศไทย ณ จุดใด จุดหนึ่ง ตามความถนัดที่แตกต่างกัน อาจจะทำในพื้นที่ได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนหรือทำตามประเด็นหรือเรื่องที่ตนถนัด เช่น เรื่อง เศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ หรือตรงระบบต่าง ๆ เนื่องจากทุกส่วนของประเทศเชื่อมโยงหรือบูรณาการกันอย่างสมบูรณ์แล้ว เพราะฉะนั้นจะทำให้ตรงจุดน้อยตรงแง่มุมใดไม่ว่าเล็กน้อยเพียงใด ก็จะเชื่อมโยงไปสู่เรื่องใหญ่ คือ องค์กรรวมประเทศไทย

คนไทยทุกคนจะมีความสุขและสร้างสรรค์อย่างยิ่ง ที่ได้มีส่วนร่วมสร้างบ้านประเทศไทยให้เป็นบ้านที่น่าอยู่ที่สุดในโลกและจะรักกันมาก มีโอกาสทำงานและเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ทุกคนจะฉลาดขึ้นและฉลาดร่วมกัน นี่คือการประชาธิปไตยที่แท้จริงและสมบูรณ์

นี่คือการสรุปให้เห็นภาพรวมของประเทศไทยที่เป็นองค์กรรวม โดยบูรณาการทุกส่วนของประเทศเข้ามาด้วยกัน เป็นบ้านประเทศไทยที่คนไทยอยู่อย่างมีความสุขและสุขภาวะที่สมบูรณ์

จากระบบและโครงสร้างนี้ สามารถจับแต่ระบบมาพิจารณาโดยละเอียด ซึ่งในที่นี้จะนำระบบคุ่มกันของประเทศไทยกับบทบาทของกองทัพขึ้นมาพิจารณา

ภาค ๒

ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

ร่างกายมนุษย์แม้มีระบบและโครงสร้างที่สมบูรณ์เพียงใด ถ้าไม่มีระบบภูมิคุ้มกันก็ไม่รอดชีวิต เพราะมีภัยอันตรายเกิดขึ้นทั้งจากภายในและเข้ามาจากภายนอก ประเทศก็เช่นเดียวกันเราจึงต้องเรียนรู้จากธรรมชาติของร่างกาย

ระบบภูมิคุ้มกันเชื่อมโยงรับรู้กันทุกส่วนของร่างกาย เพราะถ้าไม่รู้ก็คุ้มกันไม่ได้ จึงมีผู้กล่าวว่าระบบภูมิคุ้มกันเป็น**อายตนะ**หรือ**เครื่องรับรู้**อีกระบบหนึ่ง นอกจาก ตา หู จมูก ลิ้น กายใจ ซึ่งเป็นเครื่องรับรู้สิ่งกระทบจากภายนอก แต่ระบบภูมิคุ้มกันเป็นเครื่องรับรู้จากภายในทั้งหมด โดยเราไม่รู้สึกรู้ส (unconscious)

เมื่อรู้แล้วก็เอาความรู้ไปใช้งาน โดย

๑. ช่วยดูแลให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สัมพันธ์กันอย่างบรรสานสอดคล้อง (Harmony) ความบรรสานสอดคล้องทำให้เกิดความสมดุลทำให้เกิดภูมิคุ้มกัน เพราะในสภาวะสมดุลมีความสงบใช้พลังงานความสมดุลเพื่อดำรงตน (Entropy) น้อย มีพลังงานเหลือมากเพื่อทำหน้าที่มีประโยชน์ในสภาวะปั่นป่วนวุ่นวายไม่ลงตัว มีการใช้พลังงานมากในความปั่นป่วนวุ่นวายนั้น เหลือพลังงานไปทำประโยชน์น้อยภูมิคุ้มกันจึงต่ำ

การวิจัยพบว่าผู้ที่เจริญสติมีภูมิคุ้มกันสูงกว่าผู้ที่ไม่เจริญสติ เพราะร่างกายมีสมดุลมากกว่า การเจริญสติจึงทำให้สุขภาพดี ไม่ค่อยเจ็บป่วยเป็นอะไรก็หายได้และมีอายุยืน

ฉะนั้น ระบบภูมิคุ้มกันจึงมีบทบาทในสุขภาพดีและความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันเป็นปัจจัยของการเกิดโรคเกือบทุกชนิด เช่น โรคหัวใจ โรคมะเร็ง ฯลฯ ที่เริ่มจากการอักเสบของอวัยวะต่าง ๆ

๒. เมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้น เช่น เกิดเซลล์มะเร็ง หรือมีสิ่งแปลกปลอมเข้าไปในร่างกาย เช่น เชื้อโรค หรือสารที่เป็นพิษเป็นภัย ระบบคุ้มกันทำหน้าที่ต่อสู้และป้องกันหลายอย่าง เช่น ขจัดออกทำลาย สร้างแอนติบอดีขึ้นมาจับสิ่งแปลกปลอม ทำให้หมดศักยภาพที่จะทำร้ายร่างกาย

ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศก็ต้องเลียนแบบธรรมชาติของร่างกาย คือ

๑. ต้องมีสมองและประสาทรับรู้ สภาวะของทุกส่วนในประเทศและนอกประเทศ อาจจะเรียกว่ารับรู้ข้อมูล
 ๒. นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ว่ามีอันตรายใด ๆ อาจจะเป็นอันตรายต่อประเทศชาติและประชาชน มีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด จะป้องกันได้อย่างไร อาจเรียกกระบวนการนี้ว่า นำข้อมูลมาพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์
 ๓. นำข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่สาธารณะและผู้มีหน้าที่ เพื่อเข้าใจตรงกัน เพื่อเตรียมพร้อมป้องกันและต่อสู้
 ๔. ปฏิบัติการจากการรู้และการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ ส่วนที่รู้ของระบบต้องช่วยให้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศมีความถูกต้องและสมดุล เกิดความสงบไม่วุ่นวาย เป็นสภาพที่มีภูมิคุ้มกันในตัวเอง
 ๕. ปฏิบัติการป้องกัน และจัดการไม่ให้เหตุร้ายทำอันตรายประชาชนได้
- ดังนี้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การทำหน้าที่ของระบบภูมิคุ้มกันดังกล่าวข้างต้น ระบบทั้งหมดของประเทศต้องทำงานอย่างเชื่อมโยงกันทั้งหมด จากรูปบ้านประเทศไทยในรูปที่ ๑ ข้างต้น ส่วนทั้ง ๓ ของบ้าน คือ พื้นล่าง ผนังทั้ง ๘ ด้าน และหลังคา ต้องเชื่อมโยงกันเป็นภูมิคุ้มกันให้คนที่อยู่ในบ้าน

ทุกระบบของประเทศจึงต้องเชื่อมโยงกันทำหน้าที่ระบบภูมิคุ้มกัน

จะนำระบบแต่ละระบบขึ้นมาพิจารณา จะต้องทำอะไรบ้างในการเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

ในที่นี้จะกล่าวถึงบทบาทของกองทัพ

ภาค ๓

กองทัพกับบทบาทเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

ทำหน้าที่คุ้มครองคนไทยทุกคนจากภัยอันตรายทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

๑.

กองทัพเป็นฟันเฟืองกลางในระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

กองทัพมีบทบาทหลักในการป้องกันประเทศมาแต่โบราณ

สังคมปัจจุบันเปลี่ยนจากสังคมโบราณโดยสิ้นเชิงกลายเป็นระบบที่เชื่อมโยงยาวไกลหลายมิติ มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง ระบบซับซ้อน Complex System มีลักษณะใหม่หลายประการที่ต่างจากสังคมเส้นตรงสมัยโบราณ ยากที่จะเข้าใจ มี**ภัยอันตรายชนิดใหม่**เกิดขึ้นมากมายที่เครื่องมือเก่าใช้ไม่ได้ผล ประชาชนจะมีความปลอดภัยต่อเมื่อระบบทั้งหมดของประเทศเชื่อมโยงบูรณาการกันเป็นระบบภูมิคุ้มกัน

กองทัพควรเป็นฟันเฟืองกลางที่ประสานฟันเฟืองอื่นทั้ง ๙ ตัว ให้หมุนไปด้วยกันและสอดคล้องกัน

ฟันเฟือง ๙ ตัว หมายถึง โครงสร้างบ้านประเทศไทย (รูปที่ ๑) อันได้แก่

๑. พื้นล่างของบ้าน คือ แผ่นดินไทยที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการ ๘ มิติ
๒. ระบบสุขภาพ
๓. ระบบเศรษฐกิจ
๔. ระบบการศึกษา
๕. ระบบศาสนา
๖. ภาคประชาสังคม
๗. ระบบรัฐ กองทัพเป็นส่วนหนึ่งของระบบรัฐ
๘. ระบบการเมือง
๙. ระบบการสื่อสาร

อาจเขียนเป็นรูปได้ ดังรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ ระบบภูมิคุ้มกันของประเทศที่ทุกระบบบูรณาการกันมีกองทัพเป็นเพลา ซึ่งล้อ ๘ คือระบบทั้ง ๘ วงล้อคือแผ่นดินไทยที่บูรณาการ ๘ มิติ กลายเป็นรูปธรรมจักรแห่งระบบภูมิคุ้มกันประเทศไทย

เมื่อทุกส่วนของร่างกายประเทศบูรณาการกันโดยสมบูรณ์ **ก็จะรู้ถึงกันทั่ว** และทำงานประสานกันเป็นภูมิคุ้มกันของประเทศ

๒.

ภัยอันตรายของประเทศไทย

เมื่อทุกส่วนของประเทศทำงานเชื่อมโยงกันดังจะกล่าวต่อไป ก็จะกำหนดภัยอันตรายของประเทศไทยได้ เมื่อกำหนดได้ก็สามารถสร้างยุทธศาสตร์ในการป้องกันและระงับเหตุได้

ในขั้นนี้เป็นเพียงตัวอย่าง

ภัยอันตรายภายในประเทศ

๑. การขาดความเป็นธรรม เช่น มีความเหลื่อมล้ำมากเกินไป สังคมเสียสมดุล จะเกิดความปั่นป่วน วุ่นวาย รุนแรง และเรื่องราวต่างๆ นานาชนิดตามมา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน
๒. ความรุนแรงชนิดต่าง ๆ รวมทั้งความรุนแรงจากความขัดแย้งของการเมือง
๓. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งรวมถึงภัยทางเศรษฐกิจการเงินที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเงินในระดับโลก
๔. ภัยอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ
๕. การระบาดของโรค ดังกรณีโควิด-19

เป็นต้น

ภัยอันตรายจากภายนอกประเทศ

๑. สงคราม
๒. การก่อการร้ายสากลที่ลามเข้ามาในประเทศไทย
๓. ระบบเศรษฐกิจการเงินโลกที่พลิกผัน
๔. การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย
๕. โรคระบาดรุนแรงที่ลามไปทั่วโลก

เป็นต้น

เหล่านี้เป็นเพียงการยกตัวอย่าง แต่จะรู้แน่ชัดและละเอียด เมื่อมีการวิจัยข้อมูลสถานะของประเทศและของโลก อันเป็นหน้าที่อันดับ ๑ ของระบบภูมิคุ้มกัน

๓.

บทบาทและหน้าที่ของกองทัพ

เมื่อเราสามารถออกแบบและโครงสร้างของระบบภูมิคุ้มกันประเทศได้แล้ว ดังรูป ๓ เราก็สามารถกำหนดบทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ได้

กองทัพมีเครื่องมือที่สำคัญยิ่ง คือ “สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ” ผู้ริเริ่มสถาบันนี้มีปัญหาหลักแหลมมาก เริ่มตั้งแต่ตั้งชื่อเลยว่าสถาบันวิชาการ เพราะในการป้องกันต้องเริ่มต้นที่มีสมองหรือวิชาการ ที่ต้องวิจัยสถานการณ์ภาพของประเทศและของโลก รวมทั้งโครงสร้างในสถาบันหลายอย่างก็มีความเหมาะสมกับหน้าที่ เพียงแต่เราคิดทำให้สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งจะต้องปรับองค์กรให้มีความคล่องตัวและสมรรถนะสูง ซึ่งจะเสนอหลังจากพูดถึงบทบาทและหน้าที่แล้ว สถาบันน่าจะมีกลุ่มงานซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. สถาบันคลังสมองป้องกันประเทศ

นี่คือองค์กรที่สำคัญที่สุด เปรียบเสมือนสมองที่ทำหน้าที่รู้และคิดได้ แล้วทำการสั่งการหรือประสานการปฏิบัติไปยังทุกส่วนของร่างกาย ควรรวบรวมนายทหารเสนาธิการที่มีความสามารถทางวิชาการสูงจากทั้ง ๔ กองทัพ รวมทั้งผู้ที่เกษียณอายุแล้วก็ได้ ให้มีจำนวนมากพอควร จะเชิญข้าราชการและเอกชนจากสังกัดอื่นมาร่วมด้วยก็ได้

สถาบันคลังสมองทำหน้าที่

๑. รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ภาพของประเทศและของโลก ทุกแง่ทุกมุมอย่างเป็นพลวัต
๒. นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เป็นข้อความรู้ (Information) เพื่อกำหนดภัยอันตรายที่มีอยู่และอาจเกิดขึ้น แล้วพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ที่จะป้องกันและระงับยับยั้งภัยอันตรายเหล่านั้น
๓. ส่งต่อข้อมูลนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การรับรู้และปฏิบัติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งต้องการการรับไม้ต่อโดยกลุ่มงานอื่น ๆ

II. สถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศ

ระบบภูมิคุ้มกันประเทศจะแข็งแรง ทุกส่วนของประเทศต้องรู้ความจริงโดยทั่วถึง และทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ

ขณะนี้สื่อมวลชนทั้งหลายยังห่างไกลจากการทำหน้าที่นี้ ขาดการรู้ความจริงที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง และยังไม่สามารถพัฒนาตัวเองได้ กองทัพจำเป็นต้องมีสถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศที่มีสมรรถนะสูง ที่รับข้อมูลนโยบายยุทธศาสตร์มาจาก I. คือสถาบันคลังสมอง และต้องช่วยพัฒนาสมรรถนะของสื่อมวลชนทั้งหมดด้วย

III. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

ทำหน้าที่นำผู้นำจากทุกภาคส่วนทั้ง ๙ ภาคส่วน ในโครงสร้างบ้านประเทศไทย (รูปที่ ๑) มาเรียนรู้ร่วมกัน โดยรับข้อมูลมาจาก I. คลังสมอง และ II. สถาบันการสื่อสารเพื่อป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิด**ปัญญาร่วม** (Collective wisdom) ซึ่งสำคัญยิ่งนักในภูมิคุ้มกันประเทศ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีความปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์

แต่ต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ได้สาระจริง ๆ ไม่ใช่ผู้เรียนเข้ามาใช้**วปอ.**เพื่อสร้าง connection เพื่อตนและกลุ่ม

ต้องทำ**วปอ.**ให้เป็นสถาบันพัฒนาผู้นำที่ดีที่สุดในโลก เรามีโอกาสที่จะทำได้

วปอ. คือ สถาบันพัฒนาผู้นำ

IV. สถาบันสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบนโยบาย

ประเทศไทยเกือบไม่มีความสำเร็จในนโยบายอะไรเลย ทำให้ประเทศวิกฤตไม่มีทางออก ทั้งนี้เพราะขาดความเข้าใจในระบบนโยบาย คิดแต่เพียงว่านโยบายคือเสนอผู้มีอำนาจหรือการผ่านกฎหมาย มีกฎหมายจำนวนมากที่ไม่นำไปสู่ความสำเร็จ เพราะกฎหมายเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งใน ๑๒ ขั้นตอน⁺ ถ้าไม่ครบวงจรไฟฟ้าก็เดินไม่ได้ฉันใด ระบบนโยบายก็เช่นเดียวกัน ถ้าครบวงจร ๑๒ ขั้นตอนเมื่อใดก็จะสำเร็จทุกเรื่อง

นโยบายมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับองค์กร ไปจนถึงระดับชาติ ที่เรียกว่า **นโยบายสาธารณะ** (Public policies) ซึ่งล้วนไม่สำเร็จ นโยบายเป็นปัญญาสูงสุดของชาติมีผลกระทบใหญ่ทั้งทางบวกและลบ ถ้าสำเร็จก็พัฒนา ถ้าล้มเหลวก็หายนะ ยกตัวอย่างสงครามยูเครนขณะนี้ เพราะดำเนินนโยบายผิดพลาด ประเทศเข้าสู่สงคราม ผู้คนล้มตายบ้านเมืองเสียหายย่อยยับ อีกนานเท่าใดกว่าจะฟื้นตัวมาได้เหมือนเดิม

กองทัพในฐานะมีบทบาทสำคัญในระบบภูมิคุ้มกัน ต้องมีสมรรถนะในการสนับสนุนให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้ง ๙ ภาค (ดูรูปที่ ๓) ประสบความสำเร็จ โดยมีสถาบันสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบนโยบาย หรือสถาบันสัมฤทธิ์ศาสตร์ เพื่อช่วยให้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศประสบความสำเร็จ เพราะทั้งหมดอยู่ในร่างกายของประเทศไทยเดียวกัน ถ้ามีช่องโหว่ที่ใดจะมีผลกระทบไปทั่ว ทำให้ภูมิคุ้มกันของประเทศบกพร่อง

V. คณะกรรมการระบาดวิทยาของกองทัพ

(Armed Force Epidemiology Board)

หรือ AFEB กองทัพอเมริกันมี AFEB อยู่ที่แมริแลนด์ เพื่อให้คำตอบเรื่องปัญหาและการแก้ปัญหา

คำว่า**ระบาดวิทยา** (Epidemiology) ไม่ได้หมายความว่าโรคระบาด แต่เป็นวิธีวิทยาที่จะทำให้เข้าใจปัญหาทุกชนิดในประชากร สาเหตุ วิธีการแก้ไข และการประเมินผล จึงใช้ได้ทั่วไปทุกปัญหา ที่ LA เคยเกิดปัญหาอุบัติเหตุจราจรบ่อยแก้ไม่ได้ ต้องไปเชิญนักระบาดวิทยาจาก DC ที่ Atlanta มาช่วย

กองทัพควรเชิญนักระบาดวิทยาที่เก่งที่สุดจำนวนหนึ่ง มาเป็นคณะกรรมการระบาดวิทยาของกองทัพ เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและระงับภัยอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดแก่ประชาชน ที่จริงก็เป็นคลังสมองป้องกันประเทศอย่างหนึ่ง แต่แยกจากคลังสมองใหญ่มาเป็นคลังสมองเฉพาะเรื่อง

⁺ คู่มือขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน สู่ความสำเร็จ (คู่มือสัมฤทธิ์ศาสตร์พาดพิงออกจากวิกฤต)

VI. กองทัพกับการป้องกันและบรรเทาหายนะภัย

หายนะภัย (Disaster) จะเกิดบ่อยขึ้นและรุนแรงมากขึ้น เป็นภัยอันตรายใหญ่ต่อประชาชนจำนวนมาก กองทัพมีกำลังและอุปกรณ์มากที่สุดที่จะบรรเทาสาธารณภัย กองทัพมีกำลังพลอยู่ในทุกภาคของประเทศ ทุกกองพลควรเตรียมความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย และช่วยฝึกชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล ให้มีความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ควรมี**สถาบันศึกษาและพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัย** เพื่อให้เกิดข้อมูล ความรู้ นโยบาย และการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสนับสนุนบทบาทการบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพทั่วประเทศ สาธารณะจะนิยมและชอบคุณบทบาทนี้ของกองทัพมาก

VII. สถาบันยุทธศาสตร์สงครามและสันติภาพ

การสร้างสันติภาพกับการต่อสู้ป้องกันประเทศเป็นเรื่องต่อเนื่องกัน ถ้าสันติภาพสำเร็จก็ไม่ต้องทำสงคราม พยายามหลีกเลี่ยงสงครามให้มากที่สุด ขณะเดียวกันต้องเตรียมกำลังสู้รบให้เข้มแข็งและเหมาะสมในกรณีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

สถาบันส่งเสริมสันติภาพควรทำร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศและมหาวิทยาลัย ต้องทำความเข้าใจภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ให้ดีที่สุดและฉับไว ใช้วิธีการทางการทูตเพื่อสร้างสันติภาพหรือป้องกันไม่ให้เกิดสงครามลูกหลานมาถึงเรา

ขณะเดียวกัน ต้องประเมินว่าอาจเกิดสงครามในลักษณะใดบ้าง และกองทัพเตรียมกำลังการต่อสู้ให้เข้มแข็งและเหมาะสมกับสงครามเฉพาะกิจ สงครามใหญ่เต็มรูปแบบแบบโบราณมีโอกาสจะเกิดขึ้นน้อย แต่อาจมีสงครามย่อยเฉพาะกิจตามชายแดน ฝ่ายยุทธการของกองทัพก็ต้องพัฒนากำลังต่อสู้ให้เข้มแข็งและสอดคล้องกับสงครามย่อยเฉพาะกิจนั้น ๆ โดยวิธีนี้จะลดความสูญเสียจากการเตรียมเผชิญสงครามใหญ่ตามรูปแบบแบบโบราณลง

ไทยมีความถนัดในเรื่องการสร้างสันติภาพ ควรใช้ศักยภาพในด้านนี้ของประเทศไทยให้เต็มที่ นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบภูมิคุ้มกันของประเทศ

VIII.

กองทัพกับการพัฒนาประชาธิปไตยและสร้างพลังพลเมือง

ที่กล่าวมาทั้งหมดในระบบภูมิคุ้มกันประเทศ เป็นการออกแบบระบบและโครงสร้าง**บ้านประเทศไทย** ที่คนไทยทุกคนอยู่อาศัยได้อย่างปลอดภัยและมีสุขภาพที่สมบูรณ์ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ ในระบบและโครงสร้างแบบนี้ คนไทยทุกคนและทุกองค์กรมีส่วนร่วมได้ ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน แต่เนื่องจากเป็นระบบบูรณาการกันทั้งประเทศไม่ว่าใครจะทำที่จุดใด เรื่องอะไร แม้เล็กน้อยเพียงใด ก็ส่งผลไปสู่องค์กรรวม

จึงเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

เมื่อกองทัพทำอย่างนี้ก็เท่ากับพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ **ไม่จำเป็นและไม่ควรทำรัฐประหารอีก** ซึ่งเป็นการพาตัวเข้าไปสู่ความลำบากและไม่สำเร็จ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อตอนเป็น**ผบ.ทบ.** พูดกับเพื่อนร่วมรุ่นโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาว่า

“การยึดอำนาจไม่ยาก แต่หลังจากยึดยากฉิบหาย อ้าวไม่ทำเด็ดขาด” นี่คือนโยบายของนายทหารประชาธิปไตย

ถ้ากองทัพมีอำนาจแต่ไม่ใช้อำนาจ จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีบารมีมาก ที่พรรคการเมืองจะเกรงใจและอยู่ในฐานะที่จะใกล้เคียงระบอบความรุนแรงทางการเมือง ช่วยให้ระบบการเมืองเข้าสู่ระบบนโยบายที่ประสบความสำเร็จ

นี่คือเรื่องกองทัพกับประชาธิปไตย

นอกจากนั้นกองทัพสามารถช่วยสร้างพลังพลเมือง อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบประชาธิปไตย

ราษฎรทุกคนควรเป็น**พลเมือง** (Citizen) ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีสัมมาชีพ มีข้อมูลข่าวสาร (Informed Citizen) มีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำในกิจสาธารณะอย่างหลากหลายเต็มประเทศ

พลังพลเมืองจะทำให้เศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี กองทัพเกณฑ์คนเข้ามาประจำการจำนวนมาก กองทัพควรเป็นสถาบันการศึกษา ทำให้การฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติแก่ทหารเกณฑ์ทุกคนให้เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้และกัมมันตะ อาจทำร่วมกับชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล เป็นการช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปด้วยในตัว

โดยวิธีนี้ประชาชนจะนิยมเข้าเป็นทหารเป็นจำนวนมากขึ้น ๆ เพราะมีเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงยังชีพด้วย ได้รับการศึกษาอบรมให้ประกอบสัมมาชีพด้วย และสามารถทำกิจสาธารณะได้ด้วย

กองทัพในฐานะสถาบันการศึกษา จะเป็นแหล่งสร้างพลังพลเมือง ทั้งในหมู่ทหารเกณฑ์และชาวบ้านทั่วไปด้วย เป็นการสร้างประชาธิปไตยถึงรากถึงโคน

กล่าวมา ๘ ประการ อาจเรียกว่า **มรรค ๘ แห่งการสร้างภูมิคุ้มกันประเทศของกองทัพ**

เมื่อปฏิบัติไปก็อาจมีประเด็นอื่นเพิ่มขึ้นอีกตามธรรมชาติ ซึ่งก็ไม่ลำบากอะไรแล้ว เพราะระบบและโครงสร้างเปิดโอกาสให้ต่อเติมสิ่งดี ๆ โดยไม่มีข้อจำกัด

๔.

การปรับสถานะของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศเป็นมหาวิทยาลัย

ตามที่กล่าวตอนที่ ๓ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีสมรรถนะและความคล่องตัวสูงจึงควรปรับสถานะเป็น**มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ** ที่เป็นอิสระแต่เชื่อมโยงกับกองทัพ ความเป็นอิสระและความคล่องตัวมีความสำคัญยิ่ง ระบบราชการมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้ควบคุมกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ฉบับ จึงเสมือนมัดตราสังประเทศไทยทำให้ด้อยศักยภาพ แม้แต่มหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระในกำกับของรัฐก็ยังมีข้อจำกัดอีกมาก

เพราะฉะนั้นในการยกร่าง**พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ** ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรพิถีพิถันในเรื่องนี้ให้จงดี

หมายเหตุ มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศน่าจะมีคามเข้มแข็งทางวิชาการมาก เพราะการป้องกันประเทศเป็นความเป็นความตายของประเทศ ความรู้ที่ถูกต้องจึงจำเป็นอย่างยิ่งยวด ในขณะที่มหาวิทยาลัยทั่ว ๆ ไปเอาวิชาการเป็นตัวตั้ง จึงอาจขาดความกระตือรือร้น สามารถเอื้อระเหยไปได้เรื่อย ๆ ขาดตัวเร่งเร้าและเร่งรัด

มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ ยังต้องไปสนใจวิชาการความรู้ดี ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการป้องกันประเทศที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศน่าจะมีบทบาทกระตุ้นและประสานการสร้างวิชาการในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วย

๕.

คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา

คณะกรรมการชุดนี้ของวุฒิสภามีความสำคัญยิ่งในการทำคลอด**พ.ร.บ.**มหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ และเป็นพี่เลี้ยงระดับประกอองแก้ไขอุปสรรคขัดข้องของมหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศ คณะกรรมการจึงควรศึกษาเรื่องนี้ให้ทะลุปรุโปร่งจนจิตขึ้นและกัมมันตะ เพราะนี้เป็นโอกาสพลิกโฉม (Transform) ประเทศไทยไปสู่ที่ดีที่สุุด

ความต่อเนื่องทางปัญญา (Continuity of wisdom) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ ในระบบราชการและระบบการเมืองไม่มีความต่อเนื่องทางปัญญา อย่างเช่น คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภาชุดต่อไป ก็ยังไม่แน่อนว่าเขาจะเข้าใจเช่นชุดปัจจุบันหรือไม่ ปัญญาป้องกันประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต้องมีความต่อเนื่อง ไม่ว่าระบบราชการและระบบการเมืองจะเป็นอย่างไร จำเป็นต้องมีกลไกเพื่อความต่อเนื่องทางปัญญาเข้าไปช่วย นั่นคือควรมีการตั้ง

มูลนิธืวิชาการเพื่อการป้องกันประเทศ

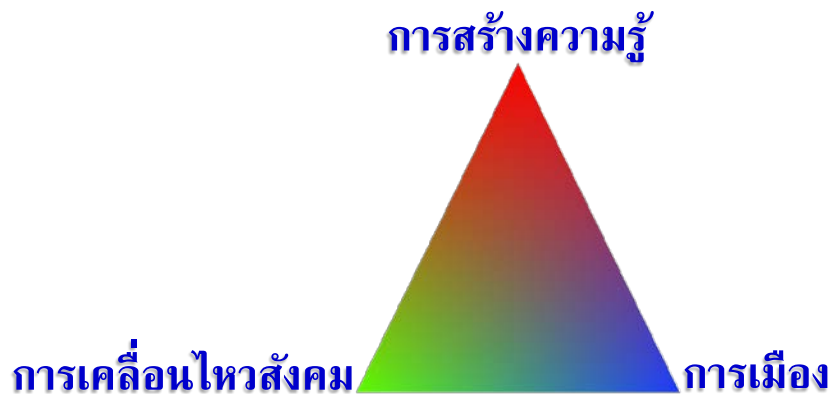
โดยผู้มีประสบการณ์และฉันทะในเรื่องนี้รวมตัวกันในมูลนิธิ ใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน คณะกรรมการการของวุฒิสภาและมหาวิทยาลัยวิชาการป้องกันประเทศและองค์กรอื่นใด กรรมการมูลนิธิไม่มีเกษียณอายุสามารถทำงานได้ต่อเนื่องยาวนาน เป็นปัญญาของแผ่นดิน

๖.

กระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม

ในการขับเคลื่อนนโยบายนั้นไม่ได้จบลงด้วยการเสนอผู้มีอำนาจ ซึ่งมักไม่สำเร็จเพราะเขาไม่เข้าใจ ไม่สนใจ และไม่มีสมรรถนะที่จะทำให้สำเร็จ เครื่องมือขับเคลื่อนเรื่องยาก เรียกว่า **“สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”** ภูเขา หมายถึง เรื่องยากที่จะเคลื่อนได้ สามเหลี่ยมนี้ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ เข้ามาเชื่อมโยงกัน คือ

๑. **การสร้างความรู้** ที่เกี่ยวข้อง ปราศจากความรู้เคลื่อนไม่ได้
๒. **การเคลื่อนไหวสังคม** กระแสความต้องการของสังคมจะไปผลักดันองค์ประกอบที่ ๓
๓. **การเมือง** การเมืองจะดีหรือไม่ดีอย่างไร ถ้ามีอีก ๒ องค์ประกอบเข้ามาเชื่อมโยง ก็可以做เรื่องดี ๆ ได้ ฉะนั้น ไม่ต้องรอให้การเมืองดีเสียก่อน แม้การเมืองดีถ้าขาดองค์ประกอบอีก ๒ ก็ทำเรื่องดี ๆ ไม่สำเร็จ

รูปที่ ๔ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”

ที่นำเสนอมาทั้งหมดในบทความนี้ คือ การสร้างความรู้

ต่อไปจึงควรทำกระบวนการสร้างความชอบธรรมทางสังคม โดยจัดประชุม **สมัชชาแห่งชาติ** เรื่อง เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ร่วมสร้างบ้านประเทศไทย ที่ทุกคนมีความปลอดภัยและสุขภาวะที่สมบูรณ์

เจ้าภาพร่วมจัด

๑. คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ วุฒิสภา
๒. กองทัพไทยและสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๓. กระทรวงการต่างประเทศ
๔. กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรตระกูล ส.อีก ๗ คือ สวรส. สสส. สปสช. สรพ. สช. สพฉ. มสช. ทั้ง ๘ รวมตัวกันอยู่แล้ว เพื่อเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย กลุ่ม ๘ ส. มีประสบการณ์และพลังสูง⁺
๕. สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ และสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

อาจมีองค์กรอื่นร่วมเป็นเจ้าภาพ

ผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๑,๐๐๐ คน โดยเป็นผู้แทนจาก ๙ ภาคส่วน ซึ่งเป็นองค์ประกอบบ้านประเทศไทย (ดูรูปที่ ๒) และนักข่าวไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

สถานที่ประชุม ใช้สถานที่ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งชาติ เช่น พระที่นั่งอนันตสมาคม หรือศูนย์ราชการ หรือศูนย์ประชุมแห่งชาติ

วิธีการประชุม มีการนำเสนอปรัชญา แนวคิด แนวทาง ดังในบทความ แล้วแบ่งการประชุมเป็นกลุ่มย่อย ๑๐๐ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ คน โดยใช้โต๊ะรับประทานอาหารกลางวันโต๊ะละ ๑๐ คน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนมีโอกาสซักถามและให้ข้อเสนอแนะโดยเฉพาะสื่อมวลชน วิธีนี้ดีกว่าการแถลงข่าวซึ่งเป็นเพียงข่าวแถลงเท่านั้น แต่วิธีนี้เนื้อหาสาระจะเข้าไปในเนื้อในตัวของนักข่าวซึ่งจะสื่อสารออกไปทุกทิศทุกทาง

เตรียมประธานกลุ่ม ๑๐๐ คน ซึ่งเข้าใจสาระสำคัญ

การสื่อสาร เตรียมการสื่อสารให้ดี ให้มีการสื่อสารออกไปทุกช่องทาง รวมทั้ง Social media เพื่อให้ประชาชนรู้ความจริงอย่างทั่วถึงจนเกิด**กระแสสังคม**ให้ความชอบธรรมกับเรื่องนี้

⁺ ดูบทความเรื่อง เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศไทย ความปลอดภัยและสุขภาพที่สมบูรณ์ของคนทั้งแผ่นดิน การออกแบบระบบและโครงสร้างประเทศ

ประธานพิธีเปิดการประชุมสัมมนาแห่งชาติ อัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเป็นองค์ประธาน

ดังนี้ จะเกิดกระแสสังคมและความชอบธรรม ที่ทำให้เรื่องทั้งหมดดำเนินไปด้วยความเห็นพ้องของทุกฝ่าย สามารถเขยื้อนภูเขา คือ สร้างประเทศไทยที่มีคุณภาพ คนไทยทุกคนร่วมสร้างประเทศไทยที่มีคุณภาพและดุลยภาพ เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก ที่คนไทยทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัยและมีสุขภาวะที่สมบูรณ์

คนไทยจะรักกันมาก และมีความภูมิใจที่อยู่บนแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของเราด้วยกัน และเป็นตัวอย่างแก่ชาวโลก

จึงเสนอมาเพื่อโปรดพิจารณาตามสมควร

ด้วยความเคารพ

ประเวศ วะสี